

9.03.2023

Ukraines frihed kræver kolde kontanter

Alt andet end fuldtønet økonomisk støtte til Ukraine vil være en historisk falliterklæring.

Skrevet af

Rasmus Egmont Foss

📞 +4561106288

✉️ rasmus@thinkeuropa.dk

For et år siden havde det været utænkeligt, at afstøvede Leopard-kampvogne fra det danske forsvar skulle rulle rundt på ukrainske slagmarker. Snart er det realiteten efter måneders betænkeligheder, hvor debatten om at hjælpe Ukraine især har kredset om at sende våben, F-16-fly og avanceret luftforsvar.

Men ukrainerne kæmper ikke kun en varm krig for nationens frihed. Langt mindre opmærksomhed er blevet givet landets kamp på den økonomiske front. Et år inde i krigen – uden en ende i sigte – rækker leoparderne ikke til at vinde ukrainernes frihed alene. Landet har også behov for akut hjælp til at holde hospitaler, skoler, elnettet og erhvervslivet kørende, alt imens forsvaret naturligt nok er i færd med at sprænge statens budget.

I 2023 mangler Ukraine godt 265 milliarder kroner til at dække sit budgetunderskud. Læg hertil desuden 120 milliarder til den akutte genopretning af ødelagte veje, bygninger, biler og broer. Selvom den ukrainske stat modtager rundhåndet finansiel bistand fra USA og generøse lån fra EU, kan den allerede i de kommende måneder få problemer med at skaffe penge til selv det mest nødvendige.

Her og nu beder præsident Volodymyr Zelenskyj om strengere sanktioner og flere våben til at modstå en ny russisk offensiv. Men er krigens første år blot begyndelsen på en kronisk konflikt, da vil Danmark og resten af EUs medlemslande også blive sat under stigende pres for at understøtte den ukrainske økonomi – og det med andet og mere end lån, således at statsgælden og inflationen ikke eksploderer.

Med løftet om et EU-medlemskab har vi allerede forpligtet os til at sikre Ukraines fremtid.

Krigens første år har ikke alene forårsaget tab af mere end 100.000 ukrainske soldater og mindst 7.000 civile. De uophørlige angreb har smadret mange hjem og forvoldt enorme økonomiske skader: Ifølge Kyiv School of Economic et beløb svarende til omtrent 960 milliarder kroner (pr. december), det vil sige tre fjerdedele af landets bnp før krigen.

Den infrastruktur, der sikrer ukrainerne el, vand og varme, er fortsat så presset af russiske bombardementer, at de mere end otte millioner flygtninge og seks millioner internt fordrevne ikke kan vende hjem.

Af et månedligt budgetunderskud på 22 milliarder kroner dækker EU knap halvdelen gennem lån på gunstige vilkår. USA har derudover lovet at donere 7,5 milliarder

kroner i finansiel bistand for hver af årets ni første måneder. Alligevel vil der være et hul i Ukraines statskasse på næsten 70 milliarder kroner for hele året, svarende til cirka en fjerdedel af statens indtægter. Hvor skal de penge komme fra?

Selv forventer den ukrainske regering, at Den Internationale Valutafond (IMF) vil dække en stor portion af underskuddet. Det kræver imidlertid en ændring af IMF's nuværende regler, der forbyder udlån til stater i krig, samt en godkendelse fra Ukraines donorer. Men selv da vil landet stadig mangle penge til både den kortsigtede genopretning af landets infrastruktur og en langsigtet genopbygning, der skal modernisere økonomien og bane vejen for et medlemskab af EU.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemslandene til at øge de bilaterale bistandsmidler til Ukraine. Med en finansiel støtte på 150 millioner kroner og en lånegaranti på 298 millioner kroner er Danmark ifølge Udenrigsministeriet blandt de største donorlande målt på absolutte beløb.

Men i kontinentets hovedstæder springer villigheden til at donere flere penge til Ukraine ikke just i øjnene. Her er midlerne i hård konkurrence med alt fra øgede forsvarsudgifter til styrket industripolitik. Den seneste måneds korruptionssag med fire ukrainske viceministre i centrum beroliger næppe heller de skeptiske donorer.

Vi må forvente, at ukrainerne vil bede om flere donationer (fremfor lån), eftersom EUs ellers favorable udlån øger den ukrainske statsgæld. Endnu er den tæt på EUs gennemsnit, men fortsætter krigen, vil stigningen være uholdbar. Ligeledes skal inflationen på 27 procent snart ned, for at Ukraine stadig kan være i stand til at tiltrække de livgivende lån og investeringer, som er altafgørende for at genopbygge landet. På sigt vil Ukraine derfor også appellere til gældseftergivelse.

Alt dette kommer til at stille Europas nationer i et dilemma: Vil vi gå sammen om mere fælles bistand i en tid, hvor vi savner penge til andre prioriteter?

På den ene side har EU en stærk interesse i et velfungerende Ukraine, som ikke er tynget af gæld – og samtidig er det afgørende for Ukraines optagelse i EU, at den europæiske enighed og folkelige opbakning bevares. I sidste ende vil alt andet end en fuldtonet støtte til Ukraine være en historisk falliterklæring for Europa.

Gennem efteråret og vinteren har millioner af ukrainere levet under konstant frygt for russiske bomber og ofte uden de mest basale fornødenheder. Nu findes efterhånden et håb i form af et nyt avanceret luftforsvar.

Marshallplanen efter Anden Verdenskrig fremhæves ofte som et forbillede for den genopbygning, der af præsident Zelenskyj er blevet kaldt »det største økonomiske projekt i vor tids Europa«. 2.450 milliarder kroner lød EU og Verdensbankens estimat i sommer, og tallet er formentlig siden fordoblet.

Men der er en afgørende forskel mellem 1940erne og nu: Hvor Marshallplanen sendte midler fra ét (USA) til mange lande, er det nu op til et væld af stater, organisationer og private aktører at koordinere hjælpen til én stat, der af donorer anses som gennemsyret af korruption.

EU kommer til at spille en hovedrolle i koordineringen, som ikke blot vil lægge endnu mere pres på villigheden til at integrere Ukraine i EUs fremtid, men også på medlemslandenes aktuelle økonomiske generøsitet.

Som et af de største donorlande har Danmark gode forudsætninger for at deltage i en førergruppe af lande. Med stærke virksomheder i grønne industrier er det samtidig i vores interesse at spille en markant rolle i genopbygningen – ligesom vi gjorde det forud for de baltiske landes optagelse i EU i 2004.